

न-आत्मानन्द-ग्रन्थरत्नमाला-एकषष्टितमं रत्नम् (६१)

श्रीमन्मेषप्रभाचार्यविरचितं

धर्माभ्युदयम्

(सूक्तरत्नावली च

तच्च

न्यायान्भोनिधिश्रीमद्विजयानन्दसूरीशशिष्य प्रवर्तक-श्रीमत्-
कान्तिविजयमुनिवर्यविनेयमुनिचतुरविजय शिष्येण
मुनिपुण्यविजयेन संशोधितम् ।

अणहिल्लपुरपत्तनवास्तव्य-ओसवालजातीय-श्रेष्ठि-
हीराचन्द्र-पुत्री-प्रसन्नबाई-द्रव्यसाहाय्येन
प्रकाशयित्री

भावनगरस्था-श्रीजैन-आत्मानन्दसभा ।

वीरसंघत्-२४३४.

आत्मसंघत् २२

विक्रमसंघत् १९७४.

इस्वांसन १९६८.

प्रकाशक-वल्लभदास त्रिभुवनदास गांधी सेक्रेटरी श्री जैन आत्मानन्द सभा
मुद्रक-मणिबाई मथुरबाई गुप्त धी आर्थ सुधारक प्रेस रावपुरा-बडोदरा
ता. १०-४-१८.

प्रकाशक—

बल्लभदास त्रिभुवनदास गांधी
सेक्रेटरी.

श्रीजैन आत्मानन्द सभा
भावनगर.

मुद्रक—

मॅनेजर—आर्यसुधारकप्रेस.

रावपुरा—वडोदरा.

ता. १०-४-१८.

॥ अर्हम् ॥

॥ श्रीमद्विजयानन्दसूरिभ्यो नमः ॥

८५१

पण्डितप्रकाण्डश्रीमन्मेघप्रभाचार्यविरचितं

धर्माभ्युदयम् ।

ः शक्रेण मुदाभिवन्दितपदद्वन्द्वः क्षमाभृद्वरः

क्रोधाद्युत्कटवैरिवृन्ददलनः सद्धर्मनीतिप्रियः ।

मोन्मीलत्समिति श्रियं जयमयीं विभ्रद्भ्रलैरद्भुतः

स स्ताद्वीरजिनः शुभाय भवतां श्रीमानिनो मानिनाम् ॥ १ ॥

(नान्द्यन्ते सूत्रधारः)

सूत्रधारः—(सहर्ष)

विस्तीर्णेऽत्र जिनेन्द्रसन्ननि महान् यात्रोत्सवो वर्तते

यत्तत्राभिनयो मयाद्य सुधिया कार्यः प्रबन्धस्य च ।

सौभाग्योपरि मञ्जरीपरिचयः सोऽयं प्रवर्तिष्यते

यद्वा स्थास्यति रत्नवृष्टिघटना सैषा सुवर्णोपरि ॥ २ ॥

(स्वगतं) कथमद्यापि श्रीमद्देवगुरुगुणप्रस्तावकजनक-

ल्पपादपप्रागलभ्यश्रीसंघसभ्याभ्यर्णमभिनेयप्रबन्धपरिज्ञानार्थ-

शुपस्थितः सततमस्मासु सत्यापितसमीचीनवैनयिकलीलः

सुशीलः शैलूषो विलम्बते ? ।

(प्रविश्य)

नटः—(पत्रकमर्पयन्) (क) भाव ! सब्भजणाभिष्ये
यनाडयारंभपवत्तयं एयं तं पत्तयं ।

सूत्रधारः—(गृहीत्वा सोत्कर्षं वाचयति ।)

यः सत्त्वतत्त्वप्रणयैकपात्रं संग्रामधर्मोभयसत्यसन्धः ।

यस्मिन्नसौ नायकतामुपैति सैष प्रबन्धोऽभिनयेन योज्यः

यतः—

दानैकवीरा भुवि सन्ति केचिद्रणैकवीरा अपरे पुमांसः ।

तपःप्रवीरा इतरेऽत्र लोके वीरव्रती त्रिष्वपि यः स नेता ।

(क्षणं विमृश्य सहर्षोल्लापं) हुं ज्ञातं मार्ष ! हुं ज्ञातम्
मार्ष ! निश्चितं श्रीदशार्णभद्रचरित्रशुश्रूषातरङ्गितोऽयं पारिष
द्यलोकः । अहो ! अस्मदीयहृदयानन्दसंवावदूकोऽयं श्रीसं
घसमादेशः । यस्मादस्माभिरपि नगरलक्ष्मीशिरःशेखरसहो
दरेऽस्मिन् श्रीपार्श्वनाथजिनमन्दिरे सुविस्पष्टपिष्टदुष्टातिपुष्टक
र्माष्टकाष्टाहिकापूजामहोत्सवपवित्रयात्रामभि सत्यमैषमः सं
त्सरे मत्सरेन्धनग्राससविकाशहुताशस्य दुरन्तदुरितव्रातशङ्क
निजातविनिपातपाशस्य श्रीमन्महावीरजिनेश्वरचरणतामरस
सेवाहेवाकिचञ्चरीकस्य निर्दलितसकलमोहमहामहीपालप्र-
बलबलानीकस्याहरहःप्रसृमरयशःप्रकरसौरभभरपरिव्यक्तस्य
श्रीदशार्णभद्रस्य राजार्षिमूर्द्धाभिषिक्तस्य प्रबब्धाभिनयश्चिरा-
च्चिकीर्षित आसीत् ।

(क) भाव ! सभ्यजनाभिप्रेयनाटकारम्भप्रवर्तकमेतत्तत्पत्रकम् ।

नटः—(क) भाव ! तुम्हाण सबभजणचित्तवित्तीह
समं च मंतिऊण एयस्स अणुरूवरूवयस्स प्परूवणारंभो ।

(नेपथ्ये)

(ख) देव ! तुह धम्मकंदो नरिंददेविंदवड्डियाणंदो ।
संजमसिरिसन्नाहो जयउ जयउ वीरजिणनाहो ॥ ५ ॥
दुट्टदुरिए समंतो तंताण नराण मग्गमक्खंतो ।
भावरससिद्धिहेऊ वीरजिणो कुणउ कल्लाणं ॥ ६ ॥

(“ देव ! तुह धम्मकंदो ” इत्यादि पुनरपि ।)

सूत्रधारः—(संसंभ्रममिवाकर्ण्य नटं प्रति) सुशील !
प्रगुणीबभूव श्रीदशार्णभद्रभूमीपतिभूमिकावाही अस्मदन्तेवासी
प्रियङ्करो नाम । तत्पुरस्तात्पठतः सुमङ्गलाभिधमङ्गलपाठकस्येदं
ध्रुवास्थानीयं कल्याणगाथायुगलमिव श्रूयते । विज्ञजनमनो-
हरोक्तिश्रवणसावधाने रात्रि पुनः पुनस्तदेव पठति । तथा
' भावरससिद्धिहेऊ ' इत्यनेन पदेन भावस्य मल्लक्षणस्य सूत्र-
धारस्य रसानां शृङ्गारादीनाम्, इह हि सुरूपरूपकप्ररूपणप्रक्रम-

(क) भाव ! युष्माकं सभ्यजनाचित्तवृत्त्या समं च मन्त्रयित्वैतस्यानु-
रूपरूपकस्य प्ररूपणारम्भः ।

(ख) देव ! तव धर्मकन्दो नरेन्द्रदेवेन्द्रवर्धितानन्दः ।
संयमश्रीसन्नाहो जयतु जयतु वीरजिननाथः ॥
दुष्टदुरितान् शमयन् तान्तेभ्यो नरेभ्यो मार्गमाख्यन् ।
भावरससिद्धिहेतुर्वीरजिनः करोतु कल्याणम् ॥

समुचितानां सिद्धिहेतुत्वं प्रतिपादयता कुशलवैतालिकेनानेन
दिष्ट्या ममापि शुभोपश्रुतिलाभ इव श्रवणपथप्रणयीकृतः ।
तदेहि आवामप्यनन्तरकार्यकरणाय सज्जीभवावः ।

(इति निष्क्रान्तौ ।)

॥ प्रस्तावना ॥

(ततः प्रविशति निजप्रासादसभामण्डपस्थसिंहासनाध्यासीन-
स्त्रिदश।ङ्गनानुकारवारविलासिनीकरकमलसंचार्यमाणचारुतरचामरयु-
गलवीज्यमानो राजा दशार्णभद्रो विभवतश्च परिवारः ।)

राजा—(सुमतिनामानं निजममात्यरत्नं प्रति) महत्तम !

कदा मुदाश्रुभिः प्लाव्यो मिथ्यादर्शनकश्मलः।

देवदेवं नमस्कृत्य वीरं मम शुभोदये ? ॥ ७ ॥

अमात्यः—देव ! एवमेतत्,

चिन्तारत्नं कल्पद्रुमश्च सौवर्णपुरुषसिद्धिश्च ।

जिनवन्दनं सुभक्त्या पृथुपुण्यैर्भवति कस्यापि ॥ ८ ॥

राजा—

पुण्यप्रबन्धसुलभांहिसरोरुहस्य

तस्यागमात्समभिनन्दति मां जनो यः ।

तस्मै सुवर्णरसनादिकतोषदानं

किं किं ददामि नहि कामितवस्तु यद्वा ? ॥ ९ ॥

अमात्यः—देव !

अन्योऽपि कोऽपि विफलो न भवति परितोष्य देवकीयमनः ।
श्रीवीरागमकथनात्तोषयिता किमुत यस्तस्य ? ॥ १० ॥

(ततः प्रविशति प्रकृत्या सदाचारः पुरुषोत्तमो नाम प्रतीहारः ।)

प्रतीहारः—(राजानं प्रति) देव ! देवकीयोद्यानस्यो-
द्यानपालकः प्रियंवदः कुतोऽपि निष्यन्दमान इवामन्दानन्द-
रसेन देवदर्शनमिच्छुः सिंहद्वारमधितिष्ठन्नि ।

राजा—(साक्षेपं) अकालक्षेपमेव प्रवेशय ।

प्रतीहारः—यदादिशति देवः । (इति निष्क्रम्य प्रियंव-
देन समं प्रविशति ।)

प्रियंवदः—(क) जयदु जयदु देवो । (इति राजानं
प्रणम्य विज्ञपयति ।) देव ! पणयजणकलाणकंदुदृविसट्टणुगंत-
मिहराणुगारिणो सिरिवद्धमाणसामिणो समागमणमंगलेण
वद्धाविज्जदु देवो ।

राजा—(समाकर्ण्यानन्दरोमाञ्चमभिनीय) प्रियंवदक !
त्रिभुवनजनसंस्तूयमानपदपङ्केरुहमहिमा निष्पतिमनैर्मल्यकैव-
ल्यलक्ष्मीविलासरसप्रसृतः समवसृतः कस्मिन्नगण्यपुण्य-
संभारसुभगम्भावुके भूभागे भगवान् ? ।

(क) जयतु जयतु देवः । देव ! प्रणतजनकल्याणनीलोत्पल-
हलनोद्गतमिहगनुकारिणः श्रीवर्धमानस्वामिनः समागमनमङ्गलेन वर्धाप्यतां देवः ।

प्रियंवदः—(क) देव ! एयस्सेय धरणिरमणी-
भालयलतिलयालंकारसह्यरस्स दसन्नपुरनयरस्स मणोरमु-
ज्जाणमज्झम्मि उज्जाणासिरीसीसामेलस्स केळिसेलस्स रयण-
मयचूडस्स दसन्नकूडस्स मणहरसिरम्मि सुरविरइयतियलुकच-
मक्कारकरणसमवसरणसंठिओ अमरनरसहाए सेविज्जमाणो चिद्धइ।

(नेपथ्ये तुमुलकोमलो ध्वनिः ।)

राजा—(सविस्मयमाकर्ण्य पुरुषमेकं प्रति) भद्रमुख !
ज्ञायतां किमेतत् ? ।

पुरुषः—(स्व) जं देवो आणवेदि । (इति निष्क्रम्य
पुनः प्रविश्य च) देव ! जहाविन्नत्तं ययेव उज्जाणवालगेण ।
एसो खु वीरजिणिंदवंदणत्थमागयाणं सग्गोकसाणं
मणुस्साणं च जयजयसदतिलइओ मंगलज्झुणी ।

(ततः प्रविशति यथाकथितस्थानसमवसरणव्यवस्थितो

भगवान् त्रिदशासुरविद्याधरपरिच्छदश्च ।)

राजा—(सविशेषोत्कण्ठमङ्गलप्रभाभरणं सौवर्णरसनासनाथं
प्रसाददानेन प्रियंवदकाय प्रयच्छति । ससंभ्रमं सिंहासनादुत्थाय

(क) देव ! एतस्वैव धरणीरमणीभालतलतिलकालङ्कारसहचरस्य
दशार्णपुरनगरस्य मनोरमोद्यानमध्ये उद्यानश्रीशीर्षापीडस्य केळिशैलस्य रत्नमय-
चूडस्य दशार्णकूटस्य मनोहरशिरसि सुरविरचितत्रैलोक्यचमत्कारकरणसमवसरण-
संस्थितोऽमरनरसभया सेव्यमानस्तिष्ठति ।

(ख) यद्देव आज्ञापयति । देव ! यथाविज्ञप्तमेवोद्यानपालकेन ।
एष खलु वीरजिनेन्द्रवन्दनार्थमागतानां स्वर्गौकसां मनुष्याणां च जयजय-
शब्दतिलकितो मङ्गलध्वनिः ।

समाभ्यन्तर एव भगवदभिमुखं पञ्च सप्त पदानि गत्वा समायोजि-
तकरकुड्मलः शिरसा त्रिकृत्वः समाश्लिष्टभूमण्डलः)

जय जय वीरजिनेश्वर ! दिनकरकरनिकर ! मोहतिमिरस्य ।
भक्त्या त्वदंहिकमलं वन्देऽहमिहस्थितस्तावत् ॥ ११ ॥

(एवंप्रकारनमस्कारसमुद्धारसारं भगवन्तं नमस्कृत्य

पुनः सिंहासनमध्यास्य स्वगतं)

प्राज्यं राज्यमिदं मदीयमभितो निःशेषभूमीभुजां

मध्ये कोऽस्ति समो मम क्षितितले शक्त्या च भक्त्या प्रभौ ? ।

(ततश्च प्रकाशममात्यं प्रति) अमात्य !

नो केनाप्यभिवन्दितोऽद्भुतरस्फीत्या न वन्दिष्यते

यद्वा कोऽपि यथा तथाद्य मयका वन्द्यः स तीर्थाधिपः ॥

तत्सर्वथा सांप्रतमेकहेलया सपरिवारः परिकलितस्फार-
तरशृङ्गारसारः सविशेषविभूषितकरितुरगरथादिपत्रप्रचारः
कार्यतां नागरिकसैनिकजनवर्गः समग्रः । अचिरादेव रचय
जगदाश्चर्यकारिणीं सर्वसामग्रीम् ।

अमात्यः—यदादिशति देवः । (इति निष्क्रम्य पुनः
प्रविश्य) देव ! एकमुत्साहिताः, अपरं मयूरेण लपितम् ।
एकमिष्टं द्वितीयं वैद्योपदिष्टम् । देवाधिदेवं श्रीमन्महावीर-
मभिवन्दितुं स्वत एव समुद्भूतप्रभूतानन्दस्ताण्डविताघोषणाप-
ट्टहपट्टप्रणादकृतानुभवशेन विशेषतो देवादेशेन द्विगुणितोत्साहः
समन्तात्प्रगुणीभूतोऽयमस्तोकः पौरलोकः ।

प्रतीहारः—सकलमण्डलेश्वरपुरःसरपरःशतसामन्ता
राजाङ्गणमुपस्थिता महाराजपादावधारणं प्रतीक्षन्ते ।

(ततः प्रविशन्ति यथानिर्दिष्टाः पौरमण्डलेश्वरादयः ।)

राजा—(उभौ सुप्रसन्नकिञ्चिन्नयनावलोकनेनानुगृह्य पुरो-
ऽवलोक्य च) अये ! अस्मभ्यमुपस्थापितो हस्तिपकलोकेन
मङ्गलाभ्युदयाभिधानः पट्टकरीन्द्रोऽपि । (इति सिंहासनादुत्थातु-
मिच्छन्) देव ! पादावधारणं विधीयताम् । (इति सेवकजन-
प्रतिपत्तिवचांसि शृण्वन् चतुराभिधचातुर्धरिकनरकुञ्जरेण दत्तहस्ता-
बलम्बः किञ्चित्परिक्रम्योपरिधृतसितातपवारणो महासिन्धुरकन्धरा-
धिरोहणं नाटयति ।)

(प्रस्तावमवाप्य सुमङ्गलः पठति ।)

(क) लवणिमसुद्धमुद्धमयरद्धयपयडियपवरगुणगणं

नहयलगमणजाणजालंतरि पिक्खवि ईसि तुह तणुं ।
देव दसन्नभद्द ! सुरतरुणिहं मणु तखणि वि मुच्छए

तं नरनारिनियरु तुह दंसणि किँ किँ न जणु गच्छए ॥

द्वितीयः—

(ख) सच्चं लायन्नमयं तुह रूवं देव ! अन्नहा कह णु ।

सविसेसं तिसियमणो नयणेहिँ पियंतओ लोओ ? ॥१४॥

(क) लवणिमसुद्धसुग्धमकरध्वजप्रकटितप्रवरगुणगणं

नभस्तलगमनयानजालान्तरे प्रेक्षेषत्तव तनुम् ।

देव दशार्णभद्द ! सुरतरुणीनां मनस्तत्क्षण एव मूच्छते
तन्नरनारीनिकरस्तव दर्शने कथं कथं न इव गच्छति ॥

(ख) सत्यं लावण्यमयं तव रूपं देव ! अन्यथा कथं नु ।

सविशेषं तृषितमना नयनैः पिबन् लोकः ? ॥

(प्रचलिते च राज्ञि पुनः)

प्रथमः—

(क) दुद्धरतुरयसमयमयगलबलउब्भडसुहडमंडियं
इहं सहसलखतहरहवररविरहतलियखंडियं ।
सुजस दसन्नभदनरवर ! तुह जवइ हु सिन्नु चळए
स धर धरंतु सेसु कंपिरतणु हिरिवसि धसि न मिल्हए ॥

पुनर्द्वितीयः शुभङ्करो नाम—

(ख) पवणवसपरिचलन्ता लोयाणं धयवडा कहंति व्व ।
चलिओ दसन्नभदो पहाउ ओसरह ओसरह ॥ १६ ॥

राजा—(सर्वतः स्वसैन्यमवलोक्य सगर्वतया शक्रसमान-
मिवात्मानं मन्यमानो निजगजेन्द्रैकासनस्थममात्यं प्रति) मन्निन् !
भवाम्भोधिनिस्तारकं श्रीवीरभट्टारकं नमस्कर्तुमियति समये
ननु सौधर्मेन्द्रोऽपि समागतो भविष्यति ? ।

अमात्यः—देव ! परमेश्वरनमस्यारसपारवश्येनानवर-
तमपि रोदसीविवरप्रवर्तमानगमनागमनस्य दुर्नीतिनिर्नाशनस्य
संभाव्यते समागमः पाकशासनस्य ।

(क) दुद्धरतुरगसमदमदकलबलोद्धटसुभटमण्डितं

इह सहस्रलक्षतथारथवररविरथत्वारितखण्डितम् ।

सुयशो दशार्णभद्रनरवर ! तव जवेन खलु सैन्यं चलति

स धरां धरञ्छेषः कम्प्रतनुः द्वीवशेन धर्षित्वा न मुञ्चति ॥

(ख) पवनवक्त्रपरिचलन्तो लोकानां ध्वजगटाः कथयन्तीव ।

चलितो दशार्णभद्रः पयोऽप्यरतावसरत ॥

(ततः प्रविशति सौधर्मस्वर्गादवतरन्नरौवणमहावारणस्कन्ध-
मधिरूढो निजगजेन्द्रैकासनस्थशचीवृहस्पतिसहितः पुरन्दरो विवि-
धविमानसिंहासनाश्वादियानस्थस्त्रिदशलोकपरिकरश्च ।)

पुरन्दरः—(स्वगतं) दिष्ट्या भाव्यमद्य मम पुण्यपीयूषवृ-
ष्ट्या निखिलमङ्गलोद्याने यदेष निःशेषभुवनानन्दनो वन्दनीयः
श्रीसिद्धार्थपार्थिवनन्दनो देवः । (पुरोऽवलोक्य प्रकाशं बृहस्पतिं
व्रति) वाचस्पते ! तदेतद्दृशार्णपुरपत्तनमद्यप्रातीनदिनेषु
श्लाघ्यतया सकलजगतीतलनगराणामुपरि वर्तते । प्रवर्ध-
मानमहिमा श्रीवर्धमानस्वामी समवसृत्य यत्परिसरं परि-
ष्करोति । पश्यतु हि भवान् ,

भास्वत्पद्मं समवसरणं यत्र सत्पात्ररम्यं

श्रीमान् वीरः सुरभित्तुणः प्रस्फुरद्वीजकोशः ।

वैमानालीश्रितसुमनसां यत्कनालं विशालं

भृङ्गायन्ते नरसुरगणा हंसशुभ्रा ध्वजाश्च ॥ १७ ॥

बृहस्पतिः—देव ! एवमेवैतत् । किमुच्यते भगवदाग-
मनमनोहरस्यास्य नगरस्य ? ।

शची—(क) अज्जउत्त ! उत्तमजणाणं द्येव दंसण-
मित्तेण वि ऊससियहिययाणं अमंदाणंदरोमंकुरप्पयरकंचुइज्जं-

(क) आर्यपुत्र ! उत्तमजनानामेव दर्शनमात्रेणापि उच्छ्वसितहृदयाना-
ममन्दानन्दरोमाङ्कुरप्रकरकञ्चुकितगात्राणामतिप्रवणश्रवणशुक्तिभिर्भगवतः सरसव-
भेदे शानामृतपानं संपद्यते ।

तगत्ताणं अइपवणसवणसुत्तीहिं भयवओ सरसधम्मदेसणा-
मयपाणं संपज्जइ ।

पुरन्दरः—प्रिये ! एवमेतत् ।

जिनराजकिंवदन्ती वन्दितुमुत्कण्ठिता नतिरूपास्तिः ।

सद्धर्मवचःश्रवणं पुण्यैर्गुरुगुरुतरैर्भवति ॥ १८ ॥

शची—(समवसरणाभिमुखमवलोक्य) (क) अज्जउत्त !
हीमाणहे ! सुराणं पिव विज्जाहराणं पि नराणं गयणगमणा-
इसत्तीओ वि प्फुरंति ।

पुरन्दरः—(सानुकम्पमिव) प्रिये ! समाराधितप्रसन्न-
विद्याधिदेवताविशेषाणां दिव्यौषधप्रयोगपरिस्फुरितप्रभावो-
न्मेषाणां भवन्त्यमीषामपि रचितभूचराश्चर्यव्यक्तयः काश्चन
शक्तयः । परं

जन्मस्वभावसंपन्नप्रभावाः क्व नु देवताः ? ।

किङ्कराः सुरलोकानां क्व च विद्याधरा नराः ? ॥१९॥

(ततः प्रविशतो भव्यजनभवाम्भोधिनिस्तरणकर्णीरथानुकरण-

समवसरणोपान्तमास्थितौ प्रणयवार्तामिव कुर्वन्तौ

नन्दनचन्दनौ नाम विद्याधरकुमारौ ।)

नन्दनः—(चन्दनं प्रति) सखे चन्दन !

(क) आर्यपुत्र ! आश्चर्ये सुराणामिव विद्याधराणामपि नराणां गगन-
ममनादिशक्तयोऽपि स्फुरन्ति ।

स्फूर्जन्निःस्वाननादैः पटुपटहरवैर्झल्लरीझात्कृतैस्तैः

शङ्खानां घृत्कृतौघैर्यमलपरिलसत्काहलोत्तालरावैः ।

भेरीभाङ्गारभारैर्बधिरितभुवनाभ्यन्तरो भूमिपाल—

श्विहैः शार्दूलमुख्यैर्घनविकटटगैः कम्पलम्बैरलम्बैः ॥२०॥

प्रोद्यत्केतुप्रतानैः पवनवशचलैर्व्योमसंमार्जनोत्कैः

शैलोत्तुङ्गैः करीन्द्रैस्तुरगरथवरैः पत्तिभिर्भूरिलक्षैः ।

सन्मायूरातपत्रादिभिरपरिमितैरातपत्रैर्विचित्रै—

रेष प्रोद्दामलक्ष्मीः क इह जिननतिं कर्तुमभ्येति भक्त्या?॥

चन्दनः—सखे !

राजा दशार्णभद्रोऽयं राजन्यैकशिरोमणिः ।

अभ्येति श्रीमहावीरं मन्ये नन्दन ! वन्दितुम् ॥ २२ ॥

इतश्च—

एकेनापि करीन्द्रेण व्याप्तनिःशेषविष्टपः ।

शक्रः स्वर्गात्समायाति विमानाश्वादिवाहनैः ॥ २३ ॥

नन्दनः—(नभोऽभिमुखं तद्दिशं विस्मयस्मेरनेत्रतयावलोक्य)

अये !

ऐरावतः कुरु रदाष्टकमत्र धेहि

वापीसरोजदलमष्टकमष्टकं च ।

प्रत्येकमेषु च दलेषु विधेहि नाड्यं

द्वात्रिंशतासितमिहास्ति किमेतदद्य ? ॥ २४ ॥

चन्दनः—सखे नन्दन ! किं न जानासि एवंप्रकारै-

रावणकरणकारणम् ? ।

नन्दनः—नहि किमपि मया ज्ञातमस्ति । किं भवान् जानाति कमप्यत्र वृत्तान्तम् ? ।

चन्दनः—सम्यग् जानामि, सुरेश्वरपुरस्सरमित एव समागच्छता प्रियसुहृदा मणिप्रभदेवेन निवेदितं मम ।

नन्दनः—(साक्षेपं) किं तत् ? ।

चन्दनः—अद्यैष तत्रभवान् पौलोमीपतिः संप्रति श्रीमान् सिंहलाञ्छनो जिनः समवसृतः किं क्षेत्रं पवित्रयति ? । तदेकतानज्ञानोपयोगेनात्रावस्थितं भगवन्तं विज्ञाय सानन्द-स्तद्वन्दनां विधित्सुः “ राज्यं प्राज्यमिदं ” श्लो० १२ इत्येवं दशार्णभद्रराज्ञो गर्वावस्थामयुक्तिमतीमवबुध्य तदपनयनार्थमित्थम्भूतप्रभूतरूपनिर्माणायैरावणं समादिदेश ।

नन्दनः—इदानीमेष दशार्णभद्रः सुरेन्द्रपराजितः किमिव विधास्यति ? ।

चन्दनः—यदुत्तमजनानां कर्तुमुचितम् । उत्तिष्ठ, आवा-मपि तत्र गत्वा कुतूहलमालोकयावः । (इति तौ राजान्तिक-मुपसृत्य पश्यतः ।)

राजा—(निरुपमानं स्वस्य निर्नाशिताभिमानं पुरन्दरमह-र्द्धिमहिमानमालोक्य विगलितच्छायः स्वगतं) सभाभ्यन्तरे तथा-भिमानमातन्वता न सुष्ठु चेष्टितं मया । (प्रकाशं मन्त्रिणं प्रति सलज्जमिव) अमात्य ! मन्ये मदभिमानोपमर्दनाय मनोध्यव-सायमात्रप्रयासलीलया सुनासीरो दर्शिताहङ्कारमित्थङ्कारं मम लोचनाध्वानमवातरत् । पश्य पश्य ,

ग्रामेशः सपरीवारो यथा कोऽपि न मत्पुरः ।
अहं सराज्यराष्ट्रोऽपि पुरन्दरपुरस्तथा ॥ २५ ॥
(पुनः ससंवेगं)

गुरूणां गुरवः सन्ति महर्द्दीनां महर्द्दिकाः ।
गुणिनां गुणिनो लोके वृथा मानो हि दुर्धियाम् ॥२६॥
मन्त्री—देव मास्म विषादः क्रियतां देवपादैः ।
क शक्रलक्ष्मीः ? क च राजसंपत् ?

(राजा सविलक्षं विहस्य ' क शक्र—' इत्येतदेव पदं प्रकारा-
न्तरेण साभिमानवृत्त्या चिन्तयन् पुनः पुनर्भणति ।)

मन्त्री—देव ! मुच्यतां विषादः ।
राजा—

कथं मम स्यादिह शक्रदर्शनम् ? ।

मन्त्री—

केनापि राज्ञात्र पराभवो वः

राजा—

पराभवः खण्डितपुण्यकारिणाम् ॥२७॥

मन्त्री—देव ! कथङ्कारमित्थं महाराजेन मन्युभरपरव-
शीक्रियते स्वान्तरात्मा ? ।

कुलेन विपुलेनात्र सत्कलाकौशलेन वा ।
रूपसौन्दर्यराज्यैर्वा देवपादैः समोऽस्ति कः ? ॥२८॥
राजा—अमात्य ! पारमार्थिकोऽयं विचारः ।

ऋद्धथा गुणसमृद्धथा वा कोऽपि कस्यापि हीयते ।

धन्याः सद्धयानमासाद्य लभन्ते मुक्ततां समाम् ॥२९॥

मन्त्री—(स्वगतं) अहो ! देवस्य मनस्यल्पव्यतिकरेऽपि
महत् पराभववैशसम् । जानाम्यनेन संविशमनसा व्रतमपि
ग्रहीतुकामो लक्ष्यते ।

राजा—(स्वगतं सोपायमिव)

न यावदायाति पुरन्दरोऽयं वेगेन तावज्जिनवीरपार्श्वे ।

गृह्णामि दीक्षां कृतसाधुशिक्षां पश्चात्तथा दर्शनमस्तु तेन ॥३०॥

(इति निश्चित्य स्वचेतसि शीघ्रीकृतकरीन्द्रसंचारेण विधिवत्
समवसरणं प्रविश्य श्रीमद्वीरजिनेश्वरं नमस्कुर्वन्)

एषोऽस्मि तव प्रणतो भगवन् ! शरणाय मोहभयभीतः ।

भवजलधियानपात्रं जिनेन्द्र ! मे देहि चारित्रम् ॥३१॥

(एवं विज्ञप्य व्रतं गृह्णाति ।)

(यमनिकान्तराद् यतिवेषधारी पुत्रकस्तत्र स्थापनीयः ।)

मन्त्री—(सद्दुःखविस्मयं चतुराभिघचातुर्धरिकप्रधानपुरुषं
व्रति) आः ! कथमेकपदे कस्यापि स्वाकूतमनिवेद्यैव देवेन
दर्शनादेव देवाधिदेवस्य पादाम्बुजे प्रव्रज्यां प्रतिपद्य वयम-
नार्थीकृताः स्मः ? ।

चतुरः—अमात्य ! भवन्तोऽपि संयमस्वीकारस्वकीय-
मनोरथं न ज्ञापिता महाराजेन ।

अमात्यः—न ज्ञापिताः । परं स्वत एव ज्ञातमस्माभि-

राखण्डलप्रचण्डलक्ष्मीविलोकनादारभ्य नरेन्द्रस्य निजराज्य-
विरक्तिवचनैः ।

चतुरः—पश्यत सकलवसुधासमिद्धसमृद्धिपात्रं किय-
न्मात्रं प्रौढप्रभुत्वप्राज्यं साम्राज्यमिव राज्यं जीर्णशीर्णतृणतु-
लया कथङ्कारं तत्याज महाराजः ? । एवंविधं देवस्य कुसु-
मायुधस्य मूर्तिमदाज्ञास्वरूपं निष्प्रतिरूपमन्तःपुरमपि वैराग्यै-
कचित्तस्यैतदीथचित्तस्य नान्तरायं कर्तुमलम्बभूव ।

मन्त्री—कल्याणवानेष महापुरुषशिरोमणिः क्षणादेव
निष्प्रतिमसमुल्लसितोपशमसमुद्रः । किमस्य भणिष्यते ? ।

(ततः प्रविशति शतमस्त्राग्रसैन्यसंचारी रतिप्रीतिप्रणयिनी-
द्वितयसहितो देवः कुसुमशरः ।)

मदनः—(प्रतिपन्नव्रतं दशार्णभद्रं साधिक्षेपं वीक्ष्य साहङ्कारं)
क एष त्रिलोकीतलविदितपराक्रमे मयि प्रतपति मदाज्ञा-
भङ्गकारी ? ।

रतिः—(सभयं) (क) अज्जउत्त ! अज्जेव माणसहयरस्स
अवयारदंसणेणं माणो तुज्झ संतियं विसयपंचउलं च सिंगार-
हासविलासप्पमुहपरियणो य एयस्स खमावइणो आएसेणं

(क) आर्यपुत्र ! अद्यैव मानसहचरस्यापकारदर्शनेन मानस्तव सत्कं
विषयपञ्चकुलं च शृङ्गारहासविलासप्रमुखपरिजनश्चैतस्य क्षमापतेरादेशेन विवेक-
मन्त्रिणा समन्ततः सर्वाण्यपि पुरान्निष्काशितानि । एतत्सर्वमपि मम पुरतः
साम्प्रतमेव बुद्धिसख्या निवेदितं तत्तवाप्युपरि संजातमत्सर एष प्रतिभासते ।

विवेयमंतिणा समंतओ सव्वाइं वि पुराओ निक्कासियाइं ।
एयं सव्वं पि मह पुरओ संपदं द्येव बुद्धिसहीए निवेदियं
ता तुज्झं पि उवरि संजायमच्छरो एस पडिहासह ।

मदनः—(सक्रोपं)

हृदि धत्ते हरिर्लक्ष्मीमर्धनारीश्वरो हरः ।

देवा मदाज्ञां कुर्वन्ति मनुष्याणां तु का कथा ? ॥३२॥

प्रीतिः—(सोत्कम्पं भयमभिनीय) (क) प्रिययम ! एसो
खु सिरिमहावीरसन्निज्झसिद्धपरमज्ञाणमज्झसुज्झंतमाणसो स-
हावतेयस्सी रायरिसी । ता एयस्स दुत्तवतवसिहिसिहाए मा
पयंगत्तणं पाविहिसि ।

मदनः—हं हं अलं तव वचनमङ्गललीलायितेन । अ-
लं मुद्रितमुखी भव । (इति जरूपन् विनिवार्यमाणोऽपि सकलसुहृज्ज-
नपरिजनेनाध्यारोपितकुसुममयशरासने मोहनाभिधानं शरं संघाय
तस्य राजर्षेरुपस्थितमात्रस्तक्षणादेव सद्ग्यानपवनोद्गीप्ततपोज्वलन-
ज्वालाभिः करालितो मूर्च्छितः पृथिव्यां पतति ।)

(शोकावेशविवशीक्रियमाणहृदयः परिजनः सर्वोऽपि पर्वा-

कुलतया जलसेकवातव्यजनादिप्रय नं करोति ।)

(तथास्थितं स्वहृदयदयितं दृष्ट्वा)

(क) प्रियतम ! एष खलु श्रीमहावीरसान्निध्यसिद्धपरमध्यानमध्यशुभ्यमा-
नमानसः स्वभावतेजस्वी राजर्षिः। तदेतस्य दुस्तपतपःशिखिशिखायां मा पतङ्गत्वं
प्राप्त्यसि ।

रतिप्रीती—(क) हा पिययम ! समग्गसोहग्गगुण-
रयणभंडार ! तियलुक्कचित्तंतरचं कमंतसुकंतविक्रमचमक्कार !
कहमित्थं य्येव तं तारिसं सुपउरपोरिसं वहंतो एयावत्थं
गओ सि ? । (इति ते अपि मूर्च्छिते भवतः ।)

शान्तिकजलं प्रगुणयध्वं शान्तिकजलम् । तुहिनकन्दा-
भिधानया दिव्यौषध्या पीयूषवर्षिण्या समालभनं कुरुध्वं
समालभनम् । वारुणमन्त्रेण ज्वलनोत्तारणं विरच्यतां वारुण-
मन्त्रेण । विज्ञप्यतां व्यतिकरोऽयं त्रिदशाधिनाथस्य विज्ञप्य-
ताम् । (इति प्रयत्नपरप्रणयिदेवमनुष्यगणगन्धर्वविद्याधरकिन्नरनि-
करसंभवं तुमुलरवं प्रविशन्नेव)

पुरन्दरः—(श्रुत्वा) किमेतत् ? । (इति विस्मितात्मा
ज्ञानोपयोगेन तपःप्रभावदुर्दशमुनिभयभीतकर्णलम्बतल्लोकनिवेदनेन च
ज्ञातवृत्तान्तश्चिन्तितानन्तरकरकमलप्रणयीभूतप्रचण्डमण्डलकमण्डलु-
पीयूषधाराच्छटाच्छोटेन संघटितस्वास्थ्यसंपदं मदनमनुष्ठितवान् ।)

(मदनः ससंभ्रमं वामदक्षिणदिशोऽवलोकयन् किञ्चि-
त्सृतविस्मृतव्यतिकर इव पुरन्दरं प्रणमति ।)

पुरन्दरः—(प्रणमन्तमेवैनं) किमिदमुपशमद्गुणोन्मू-
लनमत्तमतङ्गज मकरध्वज ! (इत्यालपन् हृदयेन गृह्णाति ।)

(क) हा प्रियतम ! समग्रसौभाग्यगुणरत्नभाण्डागार ! त्रैलोक्यचि-
त्तान्तरचङ्कम्यमाणमुकान्तविक्रमचमक्कार ! कथमित्थमेव तत्तादृशं सुप्रचुरपौरुषं
बहभ्रैतदवस्थां गतोऽसि ।

एष युवयोर्जीवितेश्वरः पुनरपि जगद्विजययात्रोपक्रमाय सज्जीबभूव । (इति मन्नाक्षरैरिव शनैः शनैः श्रवणपथसंचारितैः सखीजनेन संपन्नचैतन्ये रतिप्रीती अपि अभूताम् । पुरतो निजप्रे-मसदनं मदनं विलोक्य कटाक्षविक्षेपादिसाच्चिकभावान्नाटयतः ।)

मदनः—(प्रियप्रेयस्विन्यौ विलोक्य स्वगतं)

प्राणैरर्धानुगतैर्भूर्च्छावशघूर्णितैरिमे दयिते ।

स्वप्रेमपरीक्षामिव प्रदत्तवत्यौ मयि तथार्ते ॥३३॥

पुरन्दरः—अयि संपूर्णचन्द्रवदन मदन ! साच्चिकप्रत-धारिणां चारित्रिणामन्यदापि मास्म संरब्धो भूः ।

मदनः—(सलज्जमिव) यदादिशति स्वामी । (इति नम्रमुखो भवति ।)

पुरन्दरः—(स्वगतं) अहो ! अन्तरायकर्मणा परमेश्वर-वन्दनपरमानन्दे समासीदत्यपि कियदन्तरिता वयम् ? । (इत्यौत्सुक्येन प्रचलन्) वन्दामहे दुरन्तदुष्कृतनिष्कन्दनं ज्ञातनन्दनं भगवन्तमिदानीम् । (इति सामानिकसुरैः सह संलपन् गत्वा परमेश्वरं नमस्करोति ।)

दृष्टोऽसि चिराज्जिनवर्धमान ! सुकृतोदयेन केनापि ।

भगवन्नसमशमामृतमहार्णवमनोरथशतैस्तैः ॥३४॥

यन्न चरति मोहतमो दिवानिशं सकलसुमनसां बोधः ।

जगदभिनवमित्ररुचिर्धर्माभ्युदयः स ते जयति ॥३५॥

(एवं श्रीमन्महावीरदेवाधिदेवमभिवन्द्य)

स्वामिन् ! स एष एकहेलावहेलितसकलधरित्रीतलराज्यः
सर्वथास्वीकृतात्यन्तस्वहितकार्यः सद्यःसंजातसुजातचारित्र-
श्रीस्वयंवरमहोत्सवो दशार्णभद्रराजर्षिः । एष च राजन्याव-
स्थायामस्य मन्त्री यथार्थनामा सुमतिः । अयं पुनरेतदीयनन्दनः
सुनन्दनो नाम राज्याहः कुमारः । अमी पुनः सुपर्णपन्नगाद्यु-
पलक्षणलक्षिताकाराः असुरकुमाराः । इमे च विचित्रमन्त्रौ-
षधकरण्डकमण्डितकरा विद्याधराः । एते च भक्तिभरनिरुद्ध-
हृदयान्तरा व्यन्तराः । अमी च विरचितश्रीवीरजिनेन्द्रपद-
पद्मसेवाश्चन्द्रसूर्यादिज्योतिष्कदेवाः । (इति हरिणेगवेषिदेवेन
विज्ञापिते—)

सर्वे—(यथाक्रमं पुरन्दरमुपस्थाय) साधर्मिकशिरोमणे !
देवराज ! वन्दामहे । (इति विहितप्रणामाञ्जलयो वन्दनं कुर्वन्ति ।)

इन्द्रोऽपि—(कर्तव्यवशसमायोजितकरकुड्मलः प्रकटितय-
थोचितालापमीषन्नतशिरसा तान् प्रतिवन्द्य तदेकतानध्यानरससिद्धि-
स्थिरीकृतकायमिव तथारूपं महामुनिमवलोक्य)

अहो ! मूर्तिरहो ! मूर्तिरहो ! स्फूर्तिः शमश्रियः ।
वीतरागप्रभोर्मन्ये शिष्योऽभूदेष तादृशः ॥ ३६ ॥
(इति व्यावर्णयन् नमस्यति ।)

सुतमां त्वां नमस्यामि कामिनं संयमश्रियः ।
दशार्णभद्रराजर्षे ! हर्षेणोत्कर्षवर्षिणा ॥ ३७ ॥

सत्यप्रतिज्ञस्त्वं जातो निर्जितोऽहं पुरन्दरः ।

ग्रहीतुमपि चारित्रं यन्नाहं त्वमिव क्षमः ॥३८॥

(इति जिनवन्दनप्रतिस्पर्धानिबन्धनं स्वापराधं क्षामयति । लेपमयमूर्तित्वेन प्रतिवचनं धर्मलाभमात्रमप्यलभमानः संमुखमवलोक्य मन्त्रिणं प्रति) कथमद्यापि प्रतिप्रभावनावलोकनकन्दलितं कालुष्यमिव कलयत्येष महर्षिः ? । किं वाऽस्मदाश्रितकुसुमायुधापराधप्रतिबद्धविरोधमिव कमपि हृदये निधत्ते ? ।

मन्त्री प्रधानपरिजनश्च—स्वामिन् ! एष महात्मा गृहीतव्रत एव समशत्रुमित्रः परिणामप्रणयिप्रशमपवित्रः सकलजीवलोकवात्सल्यमधुरचरित्रः । भवन्तोऽपि प्रततप्रतिबन्धबन्धुराः साधर्मिकबान्धवाः सततमुपासकलोकस्य । मद-नोऽपि नामास्य यशस्वितपस्वितपस्तेजसैव दुस्थावस्थामापादितो न पुनः प्रकोपतेजसा । केवलं दीक्षाक्षणादारभ्य केनापि साकमनाभाषमाणः समुज्ज्वलगुणकाष्ठतामास्थितः प्रतिपन्नमौनध्यान इवोपलक्ष्यते ।

पुरन्दरः—(साश्चर्यमिव सामानिकसुरान् प्रति) पश्यत तत्कालमेव विलीनसकलमनःपरीणाममवस्थान्तरमस्य महामुनेः कियद्विधां कलाकोटिमापन्नम् ? । (अन्यतोऽवलोक्य) कथमद्यापि नात्र प्रस्तावे किमप्यात्मानं ज्ञापयति यथाकामरूपः क्रीडापात्रमस्माकं कुतूहलः ? ।

(ततः प्रविशति चलच्चूलिकां श्मश्रुभागं च परामृशन् कपर्दघर्घराद्याभरणः कौतुकवेषधारी यथानिर्दिष्टः पुरुषः ।)

कुतूहलः—(क) हीही भो ! अच्चलियं अच्चलियं,
 लाए दसन्ने य मुणी पभूदे वीले जिणे दंसिदभत्ति इंदे ।
 पुन्नेहि माले मलिउं च जादे हगे य एगे पुलिसे न किं पि ॥३९॥
 ता इमे सव्वे वयणे तुम्हं पुलओ पल्लुविज्जमाणे अत्थि ।
 हगे वि चालित्तमिमं कलेमि पलं कलत्ते मम लूववंते ।
 न केणचि च्चेअ इमं जलक्खे लोसालुणे तस्स गिलाइ ठाइ ॥४०॥
 इति ।

(सर्वे जना हसन्ति ।)

पुरन्दरः—(ईषद्विहस्य) अलमलमियत्या वचनहेलया
 कुतूहल इति ।

(स्वाम्यादेशविहस्ता वेत्रहस्ता हास्यमुखरं जननिकरं खेच्छाव-
 चनवाचालं कुतूहलं च प्रतिषेधयन्ति ।)

कुतूहलः—(सेर्ष्यमिव)

(ख) लायलायं सलिस्सामो पलं वा सुलसामिणं ।
 अम्हं गिला सुलेलस्स नं एयस्स सुहागला ॥४१॥

(क) ही ही भोः ! आश्चर्यमाश्चर्यम्,

राजा दशार्णश्च मुनिः प्रभूतः वीरे जिने दर्शितभक्तिरिन्द्रः ।

पुण्यैर्मारो मृत्वा च जातः अहं चैकः पुरुषो न किमपि ॥

तावदिमानि सर्वाणि वचनानि यूयं पुरतः प्ररूप्यमाणाः स्थ ।

अहमपि चारित्रमिदं करोमि परं कलत्रं मम रूपवत् ।

.....रोषारुणः तस्य गिरा तिष्ठति ॥

(ख) राजराजं सरिष्यामः परं वा सुरस्वामिनम् ।

अस्माकं गीः सुरेशस्य खल्वेतस्य सुखाकरा ॥

धर्माभ्युदयम् ।

(इति अन्यत्र ब्रजन्निव तत्तुल्यलोकेन संबोधनं कृत्वेव
स्थाप्यते । कृतमौने च सर्वजने)

पुरन्दरः—(मन्त्रिणं प्रति) अमात्य ! सांप्रतमसाम्प्रतं
भवतः कालक्षेपकरणेन । शीघ्रमेव धवलगृहं गत्वा मौहूर्तिको-
त्तमप्रदत्तप्रधानमुहूर्ते राजन्यनन्दनः सुनन्दनः पृथिव्यां राज-
न्वतीत्वहर्षपीयूषवर्षायाभिषिच्यताम् । नरेश्वराकस्मिकव्रतग्र-
हणसमुत्थविरहव्यथादुःखितपद्मावतीदेवीपुरःसरान्तःपुरपरि-
करो राजवल्लभलोकश्च सर्वः संबोधनीयोऽस्ति ।

अमात्यः—यदादिशति त्रिदशस्वामी । पुनरागमनव-
न्दनाय वन्दामहे श्रीवीरजिनेश्वरमत्रभवन्तं राजर्षिं च ।

पुरन्दरः—अयमस्माभिः प्रदीयमानः सत्यार्थप्रथमानः
शत्रुञ्जयाभिधानः पुण्यवत्परिभोग्यः प्रतिहतापायः कोऽपि
वस्त्राभरणसमुदायः परिगृह्यताम् ।

अमात्यः—स्वामिन् ! अनेन कृतसमग्रजगन्मङ्गलसंग्र-
हेण समुल्लासिश्रीवलसूदनानुग्रहेण किमपूर्णमस्माकम् ? ।

पुरन्दरः—अमात्य ! गरीयान् कल्याणप्रस्तावोऽयम् ।
सर्वथा न विधेय एव निषेधः । (इति स्वहस्तेन प्रतिपन्थिनि-
र्मथनपथ्यं नेपथ्यं समर्पयति ।)

महाननुग्रहः । (इति गृहीत्वा अमात्यः शिरसाऽभिवन्दते ।)

पुरन्दरः—अमात्य ! समारब्धबाहुबलिविजयनाट्याव-
लोकनकुतूहलिनः स्वर्गलोकगमनाय वयमपि समुत्सुका वर्ता-
महे । कथय यदस्माभिरस्मिन्नवसरे विधेयमस्ति ।

श्रीमन्मेघप्रभाचार्यविरचितं

अमात्यः—स्वामिन् ! श्रीवर्धमानस्वामिपदपद्मप्रसादेन
प्रतमेवंविधविधीयमानस्वर्गाधीशमधुरमधुराहादेन च सुनन्द-
नदेवस्य सकलसमीहितलक्ष्मीः करकमलमलङ्करोति ।

पुरन्दरः—तथापीदमस्तु—

राजानो जनपालनोद्यततया स्फूर्जद्भ्रजन्तां यशो
लोकोऽप्येष विशेषधर्मनिरतः प्राप्नोतु पुण्यश्रियम् ।
सन्तः सन्तु जगत्यमोघमनसो वन्द्याः पुनस्तत्परे
श्रीमेघप्रभतां दधज्जिनपतिः श्रेयस्तरुं सिञ्चतु ॥४२॥
॥ इति श्रीमेघप्रभाचार्यविरचितः समाप्तोऽयं धर्मा-
भ्युदयो नाम च्छायानाट्यप्रबन्धः ॥

